

ORIGINAL RESEARCH PAPER

Considering the Challenges of Teaching English in Associate and Bachelor degrees of Technical and Vocational Training Majors in Arak based on the Weinstein and Fantini's model

Fahimeh Farazmand^{1*}

¹ Department of English language teacher training, Farhangiyeh University, Arak, Iran

ABSTRACT

Keywords:

English language teaching.
Technical and Vocational
University
Curriculum
Associate
Bachelor
Weinstein and Fantini model

¹ Corresponding author:
fahimeh Farazmand

✉ fahimfarazmand@gmail.com

Background and Objectives: Many researches have been conducted regarding the learning of English language and its teaching methods, but as far as the author of this research has investigated, no specialized research has been done regarding the damage of the English language in Technical and Vocational fields. Therefore, in the theoretical foundations section of the current research, only a brief history of researches aligned with the topic of this research has been mentioned. The main goal of the current research is to examine the challenges of the English language course in associate and bachelor technical and professional fields in Arak based on Weinstein and Fantini's model from the point of view of the professors of the English language department in Arak. **Methods:** The studied population in this research includes all male and female English language teachers of Arak city who have had teaching experience in technical and professional universities of Arak. The main research strategy in this research is qualitative and unstructured interview method was used to collect data. The data collection tool is the pathology questionnaire of the English language curriculum and the validity and reliability of the tool has been confirmed. **Findings:** The findings of the research showed that the lack of educational background and unprepared exposure of students to the English language, the writing of English language books is not balanced with the needs of technical and professional students, the content of foreign language books is not up-to-date, the lack of the focus of educational headlines on specialized English language training, students' lack of motivation in learning English are one of the major harms. **Conclusion:** In general, the general conclusion of the pathology of English language course in Arak Technical and Vocational Universities showed that the educational topics are largely contrary to the seven mentioned in the Weinstein and Fantini model. And this importance necessitates the constant need for fundamental updating in the topics and contents of the curricula. Therefore, research in the field of evaluation of internal coordination and alignment of curricula and educational contents of different sub-systems of technical and vocational education is suggested.

ISSN (Online): 2980-7948

DOI: 10.48310/jcdr.2024.15899.1087

Received: 2024-02-28

Reviewed: 2024-06-14

Accepted: 2024-07-21

pp: 153-166

Citation (APA): Farazmand, F. (2024). Considering the Challenges of Teaching English in Associate and Bachelor degrees of Technical and Vocational Training Majors in Arak based on the Weinstein and Fantini's model. *Journal of research in curriculum studies*, 3(2), 153-166.

 <https://doi.org/10.48310/jcdr.2024.15899.1087>

بررسی چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در مقطع کاردانی و کارشناسی رشته‌های فنی و حرفه‌ای شهر اراک بر اساس مدل وین شتین و فانتینی

مقاله پژوهشی / مروری

فهیمة فرازمند*¹

1. گروه تربیت دبیر زبان انگلیسی، دانشگاه فرهنگیان، اراک، ایران.

چکیده

پیشینه و اهداف: در خصوص یادگیری زبان انگلیسی و شیوه‌های آموزش آن پژوهش‌های بسیاری انجام شده است لیکن تا آنجا که نگارنده این پژوهش بررسی کرده است، در خصوص آسیب‌های زبان انگلیسی در رشته‌های فنی و حرفه‌ای پژوهش تخصصی صورت نگرفته است. هدف اصلی پژوهش حاضر نیز بررسی چالش‌های درس زبان انگلیسی مقطع کاردانی و کارشناسی رشته‌های فنی و حرفه‌ای شهر اراک بر اساس مدل وین شتین و فانتینی از دیدگاه اساتید گروه زبان انگلیسی شهر اراک است. **روش‌ها:** جامعه مورد بررسی در این پژوهش شامل کلیه اساتید زبان انگلیسی زن و مرد شهر اراک است که سابقه تدریس در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای اراک را داشته‌اند. راهبرد اصلی تحقیق در این پژوهش، کیفی است و جهت گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه ساختار نیافته استفاده شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه آسیب‌شناسی برنامه درس زبان انگلیسی بوده و روایی و پایایی ابزار مورد تأیید قرار گرفته است. **یافته‌ها:** یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که عدم کفایت پیش زمینه آموزشی و مواجهه بی‌مقدمه دانشجویان با زبان انگلیسی، تألیف کتب زبان انگلیسی نامتوازن با نیاز دانشجویان رشته‌های فنی و حرفه‌ای، به روز نبودن محتوای کتاب زبان خارجه، عدم تمرکز سرفصل‌های آموزشی بر آموزش تخصصی زبان انگلیسی، بی‌انگیزگی دانشجویان در یادگیری زبان انگلیسی از عمده‌ترین آسیب‌ها هستند. **نتیجه‌گیری:** در مجموع نتیجه‌گیری کلی از آسیب‌شناسی درس زبان انگلیسی در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای اراک نشان داد که سرفصل‌های آموزشی، تا حدود زیادی با هفت مورد عنوان شده در مدل وین شتین و فانتینی در مغایرت هستند و همین مهم نیاز مداوم به بروزرسانی اساسی در سرفصل‌ها و محتوای برنامه‌های درسی را الزامی می‌سازد. فلذا پژوهش در زمینه ارزیابی هماهنگی و هم‌راستایی درونی برنامه‌های درسی و محتواهای آموزشی زیرنظام‌های مختلف آموزش فنی و حرفه‌ای پیشنهاد می‌شود.

DOI:
10.48310/jcdr.2024.15899.1087

واژه‌های کلیدی:

آموزش زبان انگلیسی
دانشگاه فنی و حرفه‌ای

برنامه درسی

کاردانی

کارشناسی

مدل وین شتین و فانتینی

1. نویسنده مسئول

fahimfarazmand@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲-۱۲-۰۹ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳-۰۳-۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳-۰۴-۳۱ شماره صفحات: ۱۶۶-۱۵۳

S

COPYRIGHTS

©2024 Farazmand, F.. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

مقدمه

پیشرفت مداوم انسان در جهت کشف ناشناخته‌های جهان و استفاده از دانش حاصل، برای تکامل و بهتر زیستن، در گرو ارتباط و تعامل با یکدیگر است. زمینه‌ساز این ارتباط و اتحاد، وجه تمایز انسان یا همان قوه ناطقه و زبان است. زبان در اجتماعات انسانی و در زندگی گروهی و روابط اجتماعی، به واسطه نیاز انسان‌ها با یکدیگر پدید آمد و در یک تحول طولانی چند هزار ساله، شکل‌های گوناگونی به خود گرفت. استعدادی که به منظور اثرپذیری و اثرگذاری انسان‌ها بر دنیای اطراف خود، در وجود ما نهادینه شده و ابزاری است که فارغ از زمان و مکان، نسل‌های متعدد را در دل تمدن‌های بزرگ به یکدیگر پیوند داده است (قاسم پور و همکاران، ۱۳۸۷).

هر زبانی افق‌های تازه‌ای در برابر چشمان بشر می‌گشاید و می‌تواند وسیله ارتباط فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی گردد. از این جهت است که زبان را رفتاری اجتماعی دانسته‌اند که به اعتقاد برخی از زبان‌شناسان، مهمترین نقش آن ایجاد ارتباط است (نوشین‌فر، ۱۳۸۰). در هزاره جدید، زبان انگلیسی، عاملی هدایت کننده برای تجارت، سیاست، اقتصاد، فناوری و علوم محسوب شده و مورد نیاز جهانیان است. بشر در هیچ دوره‌ای این چنین با حجم انبوهی از داده‌ها و اطلاعات مواجه نبوده است. در برهه‌ای از تاریخ که عصر اطلاعات و ارتباطات نامیده می‌شود، بهترین ابزار بهره‌گیری از کتاب‌ها، فیلم‌ها، کلاس‌های آموزشی، نرم افزارهای رایانه‌ای و پهنه گسترده اینترنت، زبان انگلیسی است، مشکلی که بسیاری از دانش‌آموزان، دانشجویان و سایر اقشار جامعه با آن مواجه‌اند.

از آنجا که آموزش و فراگیری زبان در عرصه تعلیم و تربیت، منجر به پیشرفت علم و فناوری می‌شود، از اولویت و اهمیت خاصی برخوردار است. به ویژه برای دانش‌آموختگان رشته‌های فنی و حرفه‌ای که با ورود به محیط کار با اصطلاحات و واژگان تخصصی و انگلیسی سروکار بیشتری دارند و متأسفانه از آسیب‌های بیشتری در این زمینه رنج می‌برند. این درحالی است که فارغ‌التحصیلان این مراکز آموزشی، بنیه بسیار ضعیفی در درس زبان انگلیسی دارند و در هیچکدام از حوزه‌های اصلی زبان (خواندن، نوشتن، گوش دادن و سخن گفتن) قادر به برقراری ارتباط نیستند؛ و به دلیل انگلیسی بودن زبان علم، فناوری، تجارت و جهانگردی، انگلیسی تبدیل به زبان مشترک جهانی شده که یادگیری و تسلط بر آن تبدیل به ضرورتی انکارناپذیر برای همه و به ویژه قشر تحصیل کرده شده است تا بتوانند نیازها و اهداف شخصی و شغلی خود را محقق سازند (احمدی، رنجدوست و عظیمی، ۲۰۲۰).

لذا این پژوهش با هدف شناسایی چالش‌های آموزش زبان انگلیسی در نظام آموزشی دانشگاه‌های وابسته به فنی و حرفه‌ای، سعی دارد تا بر اساس مدل وین شتین و فانتینی^۱، به آسیب شناسی درس زبان انگلیسی مقطع کاردانی و کارشناسی رشته‌های فنی و حرفه‌ای شهر اراک پرداخته و ضمن بررسی و موانع موجود بر سر راه رشد دانش‌آموختگان زبان انگلیسی راهکارهایی در جهت بهبود شرایط موجود ارائه نماید، و به این پرسش نیز پاسخ دهد که آیا از منظر آسیب شناسی به مقوله یادگیری زبان انگلیسی در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای پرداخته شده است؟

بنا به آخرین گزارش موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم که در اختیار ایسنا قرار گرفته، در ایران ۲۵۶۹ دانشگاه در کشور وجود دارد که از این میان تعداد ۵۳۰ واحد سهم دانشگاه آزاد بوده، ۳۰۹ موسسه غیرانتفاعی، ۱۷۰ مرکز فنی حرفه‌ای، ۴۶۶ مرکز پیام نور، ۹۵۳ واحد علمی کاربردی و ۹۸ واحد دانشگاهی فرهنگیان (در قالب ۶۴ پردیس دانشگاهی و ۳۴ دانشکده و ۱۴۱ دانشگاه دولتی (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) در ۳۱ استان کشور ثبت شده است.

¹ Weinstein, G., & Fantini, M. D. *humanistic model*

بر اساس آمار موسسه فوق، تعداد ۳ میلیون و ۷۹۴ هزار و ۴۲۰ دانشجو در دانشگاه‌های کشور مشغول تحصیل هستند که از این تعداد یک میلیون و ۷۲۳ هزار و ۲۶۹ نفر زن و ۲ میلیون و ۷۱ هزار و ۱۵۱ دانشجو مرد هستند و همچنین از کل جمعیت دانشجویی کشور، تعداد ۱۹۷ هزار و ۳۰۵ دانشجو در دانشگاه فنی حرفه‌ای، مشغول تحصیل هستند. در واقع در حال حاضر تعداد ۳۹ هزار و ۳۷۲ دانشجوی کارشناسی و ۱۵۷ هزار و ۹۳۳ دانشجوی کاردانی در دانشگاه فنی حرفه‌ای، مشغول تحصیل هستند.

جدول شماره ۱. تعداد دانشجویان به تفکیک جنسیت در سال تحصیلی ۹۵ - ۹۶

نوع وابستگی	زن	مرد	جمع
دانشگاه فنی و حرفه‌ای	۶۰۴۱۸	۱۳۶	۱۹۷۳۰
		۸۸۷	۵

تبدیل دانشگاه‌ها و موسسات دانشگاهی در دنیا به دانشگاه‌های کارآفرین و فنی و حرفه‌ای بخشی از روند رو به جلو و برگشت‌ناپذیر تحول در نظام آموزش عالی دنیا است. به باور گیب^۱ (۲۰۱۳) دانشگاه‌های کارآفرین، دانشگاه‌هایی هستند که اولاً به منظور توانمندسازی دانشجویان و اساتید برای نشان‌دادن نوآوری و خلاقیت در آموزش، تحقیق و ماموریت سوم دانشگاهی طراحی شده‌اند، ثانیاً فعالیت‌های آن‌ها جهت تقویت یادگیری، تولید دانش و تبادل در یک محیط بسیار پیچیده و در حال تغییر در جامعه انجام می‌شود، ثالثاً به عنوان یک سازمان، خود را وقف ایجاد ارزش‌های عمومی از طریق فرآیندهای تعامل آزاد کرده‌اند که دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای نیز به دلیل تربیت نیروی کارآفرین ازین امر مستثنی نیستند. بدین منظور انتظار می‌رود برای همسویی مسیر دانشگاه فنی و حرفه‌ای ایران با سایر دانشگاه‌های خارج از ایران، دانشجویان فارغ‌التحصیل از این مراکز آموزشی ضمن داشتن توانایی‌های فنی و کارآمد، توانایی ایجاد تعامل در سطح بین‌المللی با سایر مراکز آموزشی کارآفرین را نیز داشته باشند که این مهم نیز مرهون یادگیری یک زبان بین‌المللی است. موضوعی که در بین متولیان امر آموزش و همچنین دانشجویان فنی و حرفه‌ای مغفول مانده است. هر سال در ایران میلیاردها ریال بودجه برای آموزش زبان انگلیسی دانشجویان و دانش‌آموزان در نظام‌های رسمی و غیررسمی آموزش هزینه می‌شود، اما همچنان بسیاری از فراگیران، بی‌نصیب از همه آن‌چه از خود و نظام آموزشی انتظار دارند، ناامیدانه در پی راهی برای یادگیری و بهره‌گیری از تلاش‌ها و هزینه‌های خود می‌گردند (احمدپور، ۱۳۸۳). بنابراین باید به‌طور دایم انگیزه‌های یادگیری و ارزش نتایج ناشی از آن و شیوه‌های یادگیری آسیب‌شناسی شده، مورد بازنگری قرار گرفته و تصحیح شوند. فلذا مسیله اصلی پژوهش حاضر واکاوی و آسیب‌شناسی سطح ضعیف زبان انگلیسی دانشجویان فنی و حرفه‌ای در مقاطع کاردانی و کارشناسی با تکیه بر مدل وین اشتین و فانتی‌نی و همچنین پاسخگویی به این پرسش است که آیا از منظر آسیب‌شناسی به مقوله یادگیری زبان انگلیسی در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای پرداخته شده است؟

پیشینه پژوهش

این بخش از پژوهش مربوط می‌شود به بررسی مطالعات صورت گرفته در گذشته، به منظور شناخت بیشتر ابعاد مسئله مورد نظر و شناخت کمبودها و خلأهای پژوهشی کارهای گذشته و همچنین یافتن ابزارهای مناسب برای

^۱ Gibb, A.

پیشبرد کار پژوهشی جدید. از دیگر اهداف نگارش این بخش فراهم شدن تکیه‌گاه محکم برای استدلال منطقی در مرحله بررسی و ارزیابی فرضیه‌ها و استنتاج، به‌ویژه در تحقیقات توصیفی تحلیلی، علی و همبستگی می‌باشد. پرواضح است که در خصوص یادگیری زبان انگلیسی و شیوه‌های آموزش آن پژوهش‌های بسیاری انجام شده است لیکن تا آنجا که نگارنده این پژوهش بررسی کرده است، در خصوص آسیب‌های زبان انگلیسی در رشته‌های فنی و حرفه‌ای پژوهش تخصصی صورت نگرفته است. لذا در این بخش ضمن اشاره به تاریخچه مختصری از آموزش عالی حرفه‌ای و اهمیت آن، به پژوهش‌های مربوط به آموزش و یادگیری زبان انگلیسی، و همچنین سایر پژوهش‌های همسو با پژوهش حاضر اشاره می‌شود.

آموزش عالی حرفه‌ای به معنای آموزش فنی و حرفه‌ای پس از دبیرستان است که به دلایل نیاز به نیروی کار بسیار ماهر، مطابق با الزامات زندگی کاری مدرن و تا حدودی در نتیجه جهانی شدن و تقاضا برای نیروی کار ماهر به وجود آمده است (لیکت و تانگ^۱ ۲۰۱۵). هدف از این نوع آموزش تربیت تکنسین‌های حرفه‌ای جهت آرایه به بازار کار و اساس آموزش فنی و حرفه‌ای نیز ترکیبی از آموزش رسمی و تجربه در محل کار است (آزمانیرا و همکاران^۲ ۲۰۱۴). هر چند نظام‌های آموزش عالی حرفه‌ای از نظر نوع برنامه‌ها و مدارک تحصیلی مربوطه با هم تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند و حتی کشورها گاهی اوقات درباره آن چه که در حقیقت به عنوان آموزش فنی و عالی شناخته می‌شود، دارای اختلاف نظرهایی هستند، اما واقعیت امر این است که در بیشتر کشورها اشکال مختلفی از آموزش عالی حرفه‌ای وجود دارد. مع الوصف امروزه ضرورت ترکیب و ادغام آموزش آکادمیک و یادگیری در محل کار به یک باور تبدیل شده و اهتمام بر یکجاسازی تیوری و عملی و حمایت از دانش‌آموختگان، منعکس‌کننده هویت فنی و حرفه‌ای است (یولیکنا^۳، لوومی مسرر و آوزینگر^۳ ۲۰۱۶).

و اما در خصوص یادگیری زبان انگلیسی و آسیب‌شناسی این زبان در مقاطع تحصیلی مختلف پژوهش‌های بسیاری انجام شده است که نتیجه اکثر این پژوهش‌ها همسو بوده و یافته‌های این پژوهش‌های علمی حاکی از این است که یادگیری یک زبان بین‌المللی و اندوختن اطلاعات زیاد افراد در عصر فعلی بسیار ضروری است، زیرا پیشرفت‌های علمی آن چنان سریع است که تغییرات همه‌جانبه به وجود می‌آید که ضرورت یادگیری‌های امروز افراد، در آینده نزدیک محسوس‌تر خواهد شد. در ادامه به برخی از پژوهش‌های ایرانی و غیرایرانی مربوط به یادگیری زبان دوم و همچنین آسیب‌شناسی این نوع یادگیری‌ها اشاره شده است.

یمانی، مرتضی و دهقان، فرزانه. (۱۳۸۴)، در طی تحقیقی به بررسی و شناسایی مشکلات یاددهی-یادگیری درسی زبان انگلیسی دانش‌آموزان دوره متوسطه پرداخته‌اند. این تحقیق مشکلات را از دو جنبه مورد بررسی قرار داده است؛ زوایای زبان شناختی و زوایای روانشناختی زبان و نتایج خوبی نشان داد که دبیران خواسته یا ناخواسته به سوی عوامل روانشناختی گرایش و تعامل بیشتری نسبت به ابعاد زبان شناختی دارند. الوانی شوشتری (۲۰۰۴)، نیز معتقد است در بحث فنون تدریس کنش‌های زبانی در کتاب‌های دبیرستانی، مهارت‌های گفتاری مورد توجه دبیران قرار نگرفته است و دلایل این امر را اولویت دادن به مهارت‌های خواندن، حجم زیاد کتاب‌های درسی و ارزشیابی کتبی نهایی بر می‌شمرد.

و اما بیرجندی (۱۹۹۵)، کتاب محور بودن سیستم آموزشی ایران و اتکای بیش از حد معلمان به کتاب را یکی از مشکلات سیستم آموزشی کشور می‌داند. جمالی (۲۰۰۸)، نیز به بررسی ضعف دانش‌آموزان ایرانی در تکلم به زبان انگلیسی پرداخته است. به اعتقاد وی این ضعف عمومی را می‌توان به عواملی از قبیل استفاده از روش‌های نادرست در تدریس، ناتوانی معلمان در تکلم، کمبود وقت، کلاس‌های پرجمعیت، انگیزه نداشتن دانش‌آموزان و شیوه برگزاری کنکور نسبت داد. کلانتری و غلامی (۱۳۹۰) تحقیقی با عنوان شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مرتبط با آموزش زبان انگلیسی در مدارس انجام دادند که در این تحقیق به منظور شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مرتبط با آموزش زبان

¹ Littke, K., Thang, P.

² Azmanirah, R., & etal

³ Ulicna, D., & etal

انگلیسی، ۲۷۱ نفر از دبیران زبان انگلیسی استان آذربایجان غربی به صورت خوشه‌ای در چند مرحله انتخاب شده و سپس روش تدریس ۶۱ نفر از دبیران مدارس و مدرسین آموزشگاه‌های خصوصی مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین خیرآبادی و علوی‌مقدم (۲۰۱۹) با در نظر گرفتن این موضوع که مشخص کردن کاستی‌های فراوی آموزش زبان انگلیسی در نظام متمرکز آموزش کشوری با بیش از چهارده میلیون دانش‌آموز و نزدیک به چهار میلیون دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی از کاردانی تا دکترای تخصصی در دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی، از اهمیت زیادی برخوردار است به کمک فراتحلیل پژوهش‌های انجام گرفته در یک دهه اخیر در رابطه با آموزش زبان انگلیسی در نظام آموزشی رسمی ایران، چالش‌ها و مشکلات آموزش زبان انگلیسی در نظام آموزشی کشور را احصاء و اولویت‌بندی نموده و سپس طی مصاحبه با متخصصان و خبرگان، راهکارهایی را برای مواجهه هدفمند با کاستی‌ها و ایرادات پیشنهاد کردند؛ بر همین اساس مشکلات آموزش زبان انگلیسی در نظام آموزشی ایران را رویکرد سنتی به آموزش زبان، ناکارآمدی کتابهای درسی و مواد آموزشی، کاستی‌های دوره‌های تربیت معلم و کمبود دبیران زبده و با انگیزه، فقدان سیاستگذاری کلان و عدم تعیین چشم‌انداز آموزشی، کمبود زمان تدریس درس زبان انگلیسی در نظام آموزش رسمی برشمردند و راهکارهایی همراستا با اسناد کلان و بالادستی حوزه فرهنگ و آموزش کشور، به ویژه برنامه درسی ملی ارائه نمودند.

از بین پژوهش‌های غیرایرانی می‌توان به پژوهش یون جیان (۲۰۲۲)، اشاره کرد. وی در مطالعه‌ای با عنوان بررسی تاثیر آموزشی کتاب‌های درسی انگلیسی تجاری بر آموزش مهارت‌های تفکر انتقادی، یک مورد آزمایشی را برای توسعه دهندگان کتاب درسی، معلمان و زبان آموزان ارائه می‌دهد تا از دیدگاه معمول ارزیابی کتاب درسی انگلیسی تجاری (مانند نوع کار) فراتر رفته و تأثیر آموزشی بالقوه کتاب‌های درسی را بر آموزش مهارت‌های تفکر انتقادی بررسی کنند.

تمیمی و همکارانش (۲۰۲۳)، نیز در مطالعه‌ای اکتشافی با استفاده از نظریه زمینه‌ای، و از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته از ۱۴ معلم انگلیسی ایرانی، یادگیری زبان خارجی را مورد بررسی قرار دادند تا چارچوبی را به دست آورد که مفهوم و عملکرد آن‌ها از یادگیری مشارکتی را توضیح دهد. یافته‌های آنان حاکی از آن است که علی‌رغم باورهای مثبت در مورد مزایای یادگیری مشارکتی، باورها و برخی چالش‌های اجرایی، به‌طور گسترده و صادقانه در کلاس‌ها استفاده نمی‌شوند. تنگ^۱ (۲۰۲۲) نیز دریافت که یادگیری مشارکتی با آموزش فراشناختی بر نوشتار زبان آموزان تاثیر مثبت می‌گذارد.

فرامکین و رادمن^۲ (۲۰۰۷) نیز معتقدند که آموختن یک زبان خارجی و تسلط بر آن، دری از دنیاهای دیگر را به روی ما می‌گشاید و موجب می‌شود تا بتوانیم از دستاوردهای ملل دیگر استفاده کنیم و دیگران را از آنچه یافته‌ایم، آگاه نماییم. در همین راستا نوناوا و یاریو^۳ (۲۰۱۰) در تحقیقی نشان داد که بیشترین حجم کتب انگلیسی در ژاپن براساس ساختار دستوری است و از مهارت‌های دریافتی به مهارت شنیدن و از مهارت‌های تولیدی به مهارت‌های سخن گفتن اهمیت بیشتری داده شده است.

حصارکی (۲۰۱۰)، در مقاله ای تحت عنوان « نگاه برنامه‌ریزان دفتر تالیف کتاب‌های درسی نسبت به آموزش زبان» به این نتیجه رسیدند که نگاه برنامه‌ریزان یک نگاه کاربردی نیست و همین فقدان، مهمترین مشکل بر سر راه یادگیری زبان انگلیسی توسط دانش‌آموزان است. اندرسون^۴ (۲۰۱۱) نیز با انجام تحقیقی تحت عنوان آیا روش بحث گروهی جهت تدریس زبان انگلیسی در کشور چین عملی است؟ نشان داد که بحث گروهی در تدریس زبان انگلیسی و

¹ Teng

² Formkin V., &etal

³ Novoa, A.& Yarive, M.

⁴ Anderson, J.

کارایی معلم نقش اساسی دارد و در افزایش انگیزه و توانایی معلم نیز بسیار موثر است. مورالی^۱ (۲۰۱۲) در تحقیقی که در رابطه با آموزش زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم در هند انجام داد به این نتیجه رسید که تغییر کتب زبان انگلیسی به رویکرد ارتباطی از عوامل موفقیت آموزش زبان انگلیسی در هند بوده است.

رایدآوت و گری^۲ (۲۰۱۳) معتقدند که مدیریت اثربخش دانشگاهی و ابعاد و عناصر آموزشی و فناوری نظیر برنامه‌های درسی و فرایند طراحی آموزشی و درسی از جمله عوامل مهم در توسعه و پرورش پتانسیل کارآفرینی دانشجویی به شمار می‌آیند. والتاجاتا و فیدلر^۳ (۲۰۱۴) نیز در پژوهشی تحت عنوان ارایه یک فرهنگ جدید یادگیری در آموزش عالی، آورده است که به منظور ترویج و ظهور فرهنگ یادگیری جدید باید مشارکت کنندگان در تجاربی جدید درگیر شوند و در آموزش و فعالیت‌های یادگیری مداخلات اساسی صورت پذیرد. نتایج بررسی پژوهش‌های انجام شده در این حوزه همگی موید اهمیت و ضرورت یادگیری زبان انگلیسی، (به شیوه‌ای اصولی و صحیح)، به عنوان یک زبان بین‌المللی به منظور گسترش روابط اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی در سطح جهانی است.

روش

راهبرد اصلی این تحقیق کیفی است و تحقیق کیفی به عنوان تحقیق در میدان شکلی از تحقیق است که پدیده‌ها را در موقعیت طبیعی شان توضیح می‌دهد. ویژگی‌های تحقیق کیفی ویژگی‌هایی چون، سؤالات تحقیق، با عملیاتی ساختن متغیرها تدوین نمی‌شوند، بلکه برای بررسی موضوعات با همه پیچیدگی‌هایشان و در موقعیتی که قرار دارند تنظیم می‌شوند. (بوگدن و بیکن^۴، ۱۹۹۲). در تحقیق کیفی، معیاری معرفی می‌شود که در آن رسیدن به حداکثر اطلاعات در مورد پدیده به عنوان نقطه پایان در نظر گرفته خواهد شد. این معیار در زمینه تحقیق‌های کیفی، اشباع نامیده می‌شود. اشباع داده یا اشباع نظری رویکردی است که در تحقیق‌های کیفی برای تعیین کافی بودن نمونه‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در واقع زمانی می‌توان اذعان داشت که خصوصیات یک طبقه تئوریک به اشباع رسیده است که داده دیگری که سبب توسعه، تعدیل و یا اضافه شدن به تئوری موجود خواهد شد، به تحقیق وارد نشود. لازم به ذکر است، استفاده از روش اشباع داده در انواع تحقیق‌های کیفی مورد استفاده قرار می‌گیرد و به عنوان استاندارد طلایی پایان نمونه‌گیری در تحقیق‌های کیفی می‌باشد (حبیبی و همکاران، ۱۴۰۱).

جامعه مورد بررسی این پژوهش شامل کلیه اساتید درس زبان انگلیسی (مرد و زن) در مقطع کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای، در شهر اراک می‌باشد که با انجام مصاحبه ساختار نیافته، با ۲۵ استاد و استادیار، حالت اشباع حاصل شد و محقق، مصاحبه را متوقف نمود.

جمع‌آوری داده‌ها نیز به روش «مصاحبه ساختار نیافته» انجام شده است. در این نوع مصاحبه‌ها که تنها مختص پژوهش‌های کیفی است، تلاش محقق آن است که به فهم فراگیری از نقطه نظرات یا وضعیت مصاحبه شونده نایل آید. در این نوع مصاحبه پرسش‌های مصاحبه از قبل طراحی نشده‌اند ولی مرتبط با هدف و یا سوال کلی پژوهش هستند. در این روش هیچ مقوله از پیش تعیین شده‌ای برای طبقه بندی پاسخ‌ها وجود ندارد. مصاحبه بدون ساختار به طور گسترده‌ای در پژوهش‌های اجتماعی و حوزه‌های دیگر استفاده می‌شود و گنجایش تولید داده‌های غنی و ارزشمند را دارد. تجزیه و تحلیل آماری داده‌های این پژوهش نیز با نرم افزار اکسل انجام شده است.

چارچوب نظری پژوهش حاضر بر اساس مدل وین شتین و فانتینی است؛ در آغاز دهه ۱۹۷۰ اشخاص زیادی در مقابل تأکید مدارس به رشته‌های علمی موضع‌گیری کردند که عدم تعادل در برنامه‌های درسی را نقد و بررسی نمودند.

¹ Murali, M.

² Rideout, E., &etal

³ Våljataga, T., & Fiedler, S. H.

⁴ Bogdan, R. C., &etal

⁵ Unstructured interview

وین شتین و فانتی نی اعتقاد داشتند که تعلیم و تربیت باید به امور انسانی تأکید کنند و هدف‌های آموزشی باید نمایانگر علایق فردی و بین دانش‌آموزان باشند. مدل برنامه‌ریزی درسی وین اشتین و فانتی نی به شرح ذیل است.

الف) شناخت فراگیر

در این مرحله برنامه‌ریزان درسی به داده‌های جمعیت‌شناسی و فرهنگی دانشجویان، همچنین به سطوح رشد و ویژگی‌های روانشناختی آنان توجه می‌کنند. البته این ویژگی‌ها به‌طور گروهی در نظر گرفته می‌شوند، نه انفرادی.

ب) تعیین علایق

در این مرحله علایق ویژه‌ای که در گروه دانشجویی خاص مشترک است تعیین می‌شوند. این علایق با توجه به شرایط ممکن است تغییر پیدا کنند. برنامه‌ریزان باید با توجه به ویژگی‌های روانی و شرایط فرهنگی، اجتماعی موجود، علایق را کشف کنند و مبنای تعلیم و تربیت قرار دهند.

ج) ایده‌های سازمان دهنده

برنامه‌ریزان درسی پس از تعیین و تصریح علایق، «ایده‌های سازمان دهنده» را انتخاب می‌کنند. این ایده‌ها، مفاهیم و اصولی است که محتوای برنامه درسی بر محور آن تولید می‌شود. در این قسمت این صاحب‌نظران به مقدار زیادی با برنامه‌ریزان رویکردهای علمی - تکنیکی که مراحل برنامه‌ریزی را در یک مسیر انجام می‌دهند مشابه می‌شوند، اما تفاوت اینجاست که ایده‌های سازمان‌دهنده بر اساس علایق فراگیر انتخاب می‌شوند، نه بنا به آنچه رشته‌های علمی ایجاب می‌کند.

د) انتخاب زمینه‌هایی که محتوا بر اساس آن‌ها شکل می‌گیرند

این زمینه‌ها بر اساس مقوله‌های شخصی، اجتماعی سازماندهی می‌شوند. اولی محتوایی است که از تجربه‌های فراگیر، یعنی شخص رشد یابنده به دست می‌آید و دومین نوع محتوا به عواطف و علایق فراگیر ارتباط می‌یابد. سومین نوع محتوا، محتوایی است که دانشجو از وضعیت اجتماعی زندگی خود یاد می‌گیرد. این محتوا «تجربی» است.

هـ) مهارت‌های یادگیری

در این بخش به این سوال پاسخ داده می‌شود که فراگیر برای یادگیری محتوا به چه مهارت‌هایی نیاز دارد؟. مهارت‌های اساسی خواندن، نوشتن و حساب کردن از جمله مهارت‌هایی هستند که باید یاد گرفته شوند. انواع دیگر به مهارت‌های «آگاهی اجتماعی»، مربوط می‌شوند که در خودشناسی و توصیف ارتباط خود با دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرند. در اینجا فراگیر با خودش، همسالان و بزرگسالان در تماس است. «مهارت‌های اجتماعی» به اندازه «مهارت‌های شناختی اهمیت دارند.

و) روش‌های تدریس

در این بخش به این سوال پاسخ داده می‌شود که علم با چه روش‌هایی دانشجویان را برای یادگیری محتوا و مهارت‌های مناسب برای زندگی هدایت می‌کند؟ مهمترین روش‌ها آن‌هایی هستند که امکان یادگیری برای هریک از افراد را فراهم سازند و بیشترین تأثیر را روی ابعاد عاطفی آن‌ها گذاشته باشند. فراگیران برای تعامل با اساتید و همسالان باید از نظر احساسی رشد کنند و «ارزش‌گذاری به خود» در آن‌ها تقویت شود.

ز) نتایج مورد انتظار در برنامه درسی

در این قسمت این پرسش‌ها مطرح می‌شوند که آیا محتوای آموزشی، یاد گرفته شده است و آیا مهارت‌های فراگیران و روش‌های تدریس موثر بوده‌اند؟ و در نهایت برای اصلاح برنامه درسی چه اقدامی باید صورت پذیرد؟ ممکن است این تأکید روی نتایج باعث شود که این مدل را جزء مدل‌های تکنیکی - علمی قرار دهیم، اما توجه و تأکید مدل مزبور به عناصر انسانی تعلیم و تربیت رشد اجتماعی و شخص فراگیر آن را در زمره مدل‌های غیرتکنیکی - علمی قرار می‌دهد.

یافته‌ها

یکی از عناصر اصلی و اثرگذار در فرایند و تربیت دانشجویان، بهره‌گیری از برنامه‌های درسی و سرفصل‌ها و محتوایی است که آن‌ها را با دانش تیوری جدید و مهارت‌ها، صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای به روز دنیا آماده می‌سازد. از این رو با توجه به تغییرات پارادایمی در نظام‌های اقتصادی، فناوری و صنعتی و ظهور جامعه و اقتصاد مبتنی بر دانش، ضرورت دارد تا دانشگاه فنی و حرفه‌ای همسو با روند تحولی جاری در موسسات دانشگاهی دنیا نسبت به بازبینی و اصلاح برنامه‌ها و محتوای علمی آن‌ها به صورت مستمر اهتمام نماید. فراگیری زبان‌های خارجی، امروزه نقش چشمگیری در برنامه‌ریزی‌های شخصی افراد جامعه، بدون توجه به جایگاه اجتماعی آنان ایفا می‌کند. هر فرد از دو منظر به زبان‌های خارجی و لزوم یادگیری آن می‌نگرد: نخست علاقه و کشش‌های شخصی، دوم نیاز. علاقه، زاینده فرآیندی به محیط پیرامون و درک دگرگونی‌های ارتباطی بستر زندگی است.

گسترش استثنایی دنیای اطلاعات و همه‌گیر شدن بیش از پیش پایگاه‌های اینترنتی مجلات، نشریات شبکه‌های ماهواره‌ای در کنار دسترسی بی سابقه جامعه به مدیا، حقیقت تغییر فرهنگ ارتباطی انسان در دهکده جهانی را پیش دیدگان اکثریت مردم گشوده و آشکارا بارقه‌های علاقه به ارتباط با دنیای خارج را در افراد جوامع خواهان پیشرفت پدید آورده است، و در مورد گزینه دوم یعنی نیاز فرد، باید به این نکته توجه داشت که افراد بیشماری با در نظر گرفتن شغل یا رشته تحصیلی خود، بدون توجه بارز به برجستگی جنبه علاقه، می‌بایست یادگیری زبان را به برنامه‌های روزانه یا هفتگی خود بیفزایند تا با دسترسی به منابع و سرچشمه‌های مورد نیاز، در کار خود موفق‌تر و در رشته تحصیلی پیشرو باشند. این درحالی است که نتایج حاصل از بررسی مصاحبه‌ها نشان داد که مغایرت سرفصل‌های مدون در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای با الزامات مفروض در چارچوب نظری پژوهش حاضر منجر به آسیب‌هایی در روند یادگیری زبان انگلیسی شده است که برجسته‌ترین مانع از نظر اکثریت مصاحبه‌شوندگان به سردرگمی و ضعف در پایه‌های تحصیلی قبل یکی از علل افت دانشجویان در درس زبان انگلیسی است مربوط بوده است. چرا که نکات لازم را در پایه‌های قبلی نیاموخته و پس از ورود به دانشگاه ملزم به گذراندن زبان عمومی و تخصصی می‌شوند که طبیعتاً برآیند این روش تکانشی افت کیفیت یادگیری زبان انگلیسی و بی‌انگیزگی دانشجویان را به همراه خواهد داشت. چرا که بر طبق مدل وین شتین و فانتی‌نی، از آنجاکه «یادگیری» یکی از منابع تعیین هدف‌ها است، در تعیین هدف‌های برنامه درسی، می‌بایست به توانایی‌ها و طبقه‌بندی دانش‌آموزان توجه شود و هدف‌ها در سطوح و اشکال متناسب با این توانایی‌ها تدوین گردند، همچنین باید به عواملی که در تشکیل برنامه درسی پنهان تأثیر دارند توجه شود.

جدول ۲. بسامد تکرار مراحل مدل وین شتین و فانتی‌نی در گفتار مصاحبه‌شوندگان

شناخت فراگیر	تعیین علایق	نتایج مورد انتظار در برنامه درسی	ایده‌های سازمان دهنده	انتخاب زمینه برای محتوا	مهارت‌های یادگیری	روش‌های تدریس
مصاحبه شونده ۱	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۲	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۳	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۴	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۵	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۶	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۷	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۸	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۹	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۱۰	*	*	*	*	*	*
مصاحبه شونده ۱۱	*	*	*	*	*	*

* * *	مصاحبه شونده	۱۲
* * *	مصاحبه شونده	۱۳
* * *	مصاحبه شونده	۱۴
* * *	مصاحبه شونده	۱۵
* * *	مصاحبه شونده	۱۶
* * *	مصاحبه شونده	۱۷
* * *	مصاحبه شونده	۱۸
* * *	مصاحبه شونده	۱۹
* * *	مصاحبه شونده	۲۰
* * *	مصاحبه شونده	۲۱
* * *	مصاحبه شونده	۲۲
* * *	مصاحبه شونده	۲۳
* * *	مصاحبه شونده	۲۴
* * *	مصاحبه شونده	۲۵

چنانچه از بررسی مصاحبه های انجام شده پیداست چهار مقوله ؛ تعیین علایق، ایده‌های سازمان دهنده، انتخاب زمینه برای محتوا و نتایج مورد انتظار در برنامه درسی، بیشترین بسامد را از بین ۷ مرحله اصلی مدل وین شتین و فانتی‌نی، به خود اختصاص داده‌اند که این خود بیانگر ضرورت نیازسنجی‌های مقدماتی و فرض پیش نیازهای اساسی برای یادگیری بهینه و کاربردی درس زبان انگلیسی در بین دانشجویان فنی و حرفه ای است.

در مرحله تعیین علایق، علایق ویژه‌ای که در گروه دانشجویی خاص مشترک است تعیین می‌شوند و برنامه‌ریزان درسی باید با توجه به ویژگی‌های روانی و شرایط فرهنگی، اجتماعی موجود، علایق را کشف کنند و مبنای تعلیم و تربیت قرار دهند. برنامه‌ریزان درسی پس از تعیین و تصریح علایق، «ایده‌های سازمان دهنده» را انتخاب می‌کنند. این ایده‌ها، مفاهیم و اصولی است که محتوای برنامه درسی بر محور آن تولید می‌شود. در این قسمت این صاحب‌نظران به مقدار زیادی با برنامه‌ریزان رویکردهای علمی - تکنیکی که مراحل برنامه‌ریزی را در یک مسیر انجام می‌دهند مشابه می‌شوند.

و در مرحله انتخاب زمینه‌هایی که محتوا بر اساس آن‌ها شکل می‌گیرند، مقوله‌های شخصی، اجتماعی سازماندهی می‌شوند.

در نهایت در مرحله نتایج مورد انتظار در برنامه درسی، این پرسش‌ها مطرح می‌شوند که آیا محتوای آموزشی، به درستی یاد گرفته شده است و آیا مهارت‌های فراگیران و روش‌های تدریس موثر بوده‌اند؟

بنابراین با توجه به نتایج حاصل از ارزشیابی اساتید این دانشگاه‌ها و ضعف دانشجویان فنی و حرفه‌ای در درس زبان انگلیسی و همچنین به دلیل آسیب شناسی شدن موانع پیش روی دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی رشته های

فنی و حرفه ای برای یادگیری درس زبان انگلیسی و همچنین رعایت نشدن پیش نیازهای لازم برای این دانشجویان پاسخ تمامی این سوالات منفی است و این خود ناقض مراحل اول و دوم یعنی تعیین علایق و ایده‌های سازمان دهنده است.

چرا که فرایند برنامه‌ریزی درسی، خطی نیست، بلکه یک پیوستار است و عناصر برنامه درسی با هم ارتباط متقابل دارند. تعامل مذکور باعث می‌شود ضمن نیازسنجی‌های لازم برای ورود به بازار کار و همچنین برقراری تعاملات بین المللی دروسی همچون زبان انگلیسی از همان ابتدا در سرفصل‌های رشته‌های فنی و حرفه‌ای گنجانده شده و پیشینه علمی دانشجویان این موسسات را همچون سایر دانشجویان، پیش از ورود به دانشگاه‌ها تقویت نمایند.

نتیجه‌گیری کلی از واکاوی و آسیب‌شناسی درس زبان انگلیسی در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای اراک نشان داد که برنامه ریزان درسی و طراحان سرفصل‌های آموزش، با هفت مورد عنوان شده در مدل وین شتین و فانتی نی (شناخت فراگیر، تعیین علایق، ایده‌های سازمان دهنده، ایده‌های سازمان دهنده، انتخاب زمینه‌هایی که محتوا بر اساس آن‌ها شکل می‌گیرند، مهارت‌های، روش‌های تدریس و نتایج مورد انتظار در برنامه درسی)، نا آشنا و تصمیمات آنان نیز با موارد مطرح شده در مدل مذکور در مغایرت هستند.

بنابراین بر اساس نتایج حاصل از مصاحبه‌های انجام شده در پژوهش حاضر و همچنین با مطالعه مدل‌های مختلف برنامه‌ریزی درسی و با توجه به شرایط و ویژگی‌های موجود در نظام تعلیم و تربیت کشور، موارد زیر به صورت پیشنهادی ارائه می‌گردد.

۱- نیازسنجی جهت تعیین هدف‌های اصلی دانشجویان و بهره‌مندی از زبان انگلیسی جهت تحقق اهداف مشخص شده

۲- جهت‌دهی هدف‌های آموزشی به ارزش‌های جامعه و ارتقا سطح زبان انگلیسی دانشجویان و کارآفرینان

۳- انتخاب محتوای کتب انگلیسی متناسب با رشته‌های تحصیلی دانشجویان

۴- سازماندهی سرفصل‌های مدون و مشتمل بر یادگیری زبان انگلیسی برای کلیه رشته‌های فنی و حرفه‌ای

۵- اشاعه برنامه آموزشی اصولی و متناسب با استانداردهای جهانی

۶- اجرای برنامه درسی زبان انگلیسی پیش و پس از ورود به دانشگاه‌ها

۷- نظارت و کنترل برنامه درسی زبان انگلیسی توسط افراد متخصص

۸- ایجاد انگیزه برای یادگیری زبان انگلیسی در دانشجویان در نتیجه ایجاد تعاملات علمی و بین المللی

۹- بازنگری برنامه درسی کلیه رشته‌ها با تمرکز بر ارتقا ساعات تدریس درس زبان انگلیسی در مقاطع مختلف

تحصیلی

۱۰- تغییر در نظام ارزشیابی فارغ التحصیلان دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و بر پایه احراز نمره مشخص در یکی از

آزمون‌های زبان انگلیسی

بحث و نتیجه گیری

با توجه به سؤال پژوهش که تأثیر اهداف و محتوای آموزشی در برنامه‌ریزی درسی زبان انگلیسی را مورد توجه قرار داده است و با توجه نتایج به دست آمده و سطح معناداری از نظرات مصاحبه شوندگان، می‌توان نتیجه گرفت که دیدگاه مصاحبه شوندگان در مورد مسیله اصلی پژوهش حاضر تا حدود بسیار زیادی یکسان است و بین آنچه مورد انتظار است با نتایج حاصل از بررسی داده‌ها، تفاوت معناداری وجود ندارد. چنانچه در بخش یافته‌های پژوهش نیز عنوان شد از بررسی مصاحبه‌های انجام شده پیداست سه مقوله؛ تعیین علایق، نتایج مورد انتظار در برنامه درسی، ایده‌های سازمان دهنده و انتخاب زمینه برای محتوا بیشترین بسامد را از بین ۷ مرحله اصلی مدل وین شتین و فانتی نی، به

خود اختصاص داده‌اند که این خود بیانگر ضرورت نیازسنجی‌های مقدماتی و فرض پیش نیازهای اساسی برای یادگیری بهینه و کاربردی درس زبان انگلیسی در بین دانشجویان فنی و حرفه‌ای است.

لذا می‌توان نتیجه گرفت که کلیه مصاحبه شوندگان به ضرورت یادگیری زبان انگلیسی برای دانش آموختگان موسسات فنی و حرفه‌ای واقف هستند و آن را یکی از ستون‌های برنامه‌ریزی درسی کلیه رشته‌های فنی و حرفه‌ای می‌دانند و به کیفیت آموزش این منبع مهم در تمامی مقاطع تحصیلی رشته‌های فنی و حرفه‌ای اشاره داشته‌اند و معتقدند که اگر نظام آموزش عالی بخواهد وظایف خود را به درستی انجام دهد، نیازمند ایجاد تغییر بر اساس فلسفه جدید تعلیم و تربیت، بازنگری و بازتولید مفاهیم اساسی آن از جمله برنامه‌ریزی، تعیین اهداف، محتوا نقش استاد، دانشجو و واکاوی آسیب‌های موجود بر سر راه آموزش زبان انگلیسی است. چرا که اگر محتوای آموزشی به تکنولوژی روز دنیا مجهز گردد می‌توان آینده روشنی در آینده برنامه‌ریزی آموزشی و همچنین آینده شغلی و چرخه اقتصادی کشور متصور شد.

از منظر برنامه‌ریزی آموزشی تحلیل نتایج ارزیابی کارایی بیرونی نظام دانشگاهی کشور، نشان می‌دهد که دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی فنی و حرفه‌ای کشور نقش چشمگیری در تعاملات بین‌المللی به منظور ارتقا نظام علمی و کارآموزی ایفا نموده‌اند و همچنین با سیر تحول علم، پژوهش و تغییرات سیاسی در آموزش عالی روز دنیا هم‌راستا و همسو نبوده‌اند. در مجموع می‌توان گفت کیفیت و کمیت ساعات اختصاص یافته به آموزش زبان انگلیسی در دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای از مطلوبیت و انسجام لازم برخوردار نیست. این وضعیت به نوبه خود اثربخشی دانشکده‌های مذکور و توان یادگیری محیطی آن‌ها را متاثر و مخدوش می‌سازد و نمود چنین وضعیتی در تصویر بیرونی سیستم بروز می‌نماید، تصویری که نشانگر هویت، کارآمدی و اعتبار سیستم در انتظار عمومی است.

با این روند، انتظار می‌رود اقدامات بایسته‌ای صورت گیرد، امری که از نظر متولیان امر آموزش دور نمانده است. مطابق با یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها، آسیب‌های درس زبان انگلیسی مقطع کاردانی و کارشناسی رشته‌های فنی و حرفه‌ای شهر اراک بدین قرار است: عدم کفایت پیش زمینه آموزشی و مواجهه بی مقدمه دانشجویان با زبان انگلیسی، تألیف کتب زبان انگلیسی نامتوازن با نیاز دانشجویان رشته‌های فنی و حرفه‌ای، به روز نبودن محتوای کتاب زبان خارجه، عدم تمرکز سرفصل‌های آموزشی بر آموزش تخصصی زبان انگلیسی، بی‌انگیزگی دانشجویان در یادگیری زبان انگلیسی و غیره. بنابراین باید اینگونه اذعان داشت که بازنگری سرفصل‌های مدون در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای در راستای بروز شدن دوره‌های تحصیلی که متناسب با دانش‌های نوین و نیازهای قرن باشد، ضروری است. از طرف دیگر به باور مشارکت‌کنندگان عدم بهره‌گیری از افراد متخصص در برنامه‌ریزی درسی، شکاف عمیق آموزش زبان انگلیسی از دوره راهنمایی تا اولین سال ورود به دانشگاه به روز نبودن محتوای کتاب‌های درسی، کم توجهی به توالی عمودی و افقی سرفصل‌های آموزشی در دانشگاه‌ها بدون رعایت پیش نیازهای لازم، از جمله اشکالات نظام برنامه‌ریزی درسی در دانشگاه فنی و حرفه‌ای است که امر ایجاد یک نظام پویای برنامه‌ریزی درسی در این دانشگاه را ضرورت می‌بخشد.

مقوله برنامه درسی مربوط به چالش محتوایی دانشگاه فنی و حرفه‌ای است که مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به آن اشاره نموده‌اند. همانگونه که عنوان شد نقش برنامه درسی صحیح، منسجم و کاربردی در تاثیرگذاری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای با توجه به پیشرفت‌های چشمگیر جوامع در بخش‌های گوناگون اقتصادی، صنعتی و فرهنگی از کسی پوشیده نیست، بنابراین نیاز مداوم به بروزرسانی اساسی در رشته‌ها، سرفصل‌ها و محتوای برنامه‌های درسی را الزامی می‌سازد.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

برنامه‌های درسی و محتواهای آموزشی زیرنظام‌های مختلف آموزش فنی و حرفه‌ای باید هماهنگی و هم-راستایی درونی با یکدیگر داشته باشند و هم متناسب با نیازهای بازار کار تدوین شده و به طور مستمر مورد ارزیابی و بازنگری قرار گیرند. در مقایسه با برنامه‌های درسی دوره‌های نظری که هر پنج سال یکبار باید بازنگری شوند، برنامه‌های درسی دوره‌های فنی و حرفه‌ای به دلیل عملی بودن و تحت تاثیر تغییرات سریع فناوری باید هر چند سال یک بار مورد بازنگری و روزآمدسازی قرار گیرند. پژوهش پیرامون این مباحث مغفول مانده برای سایر علاقمندان به خدمت در حوزه آموزش و رفع نواقص آموزشی در کشور پیشنهاد می‌شود.

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

منابع

- Ahmadi, Kh., Ranjdoust, Sh. & Azimi, M. (2020). Explaining the Experience of Education and Training and English Language Education Specialists for teaching English in the first grade of high school. *Research in Curriculum Planning*, 17(64), 91-102. [Persian].
- Alavi Shooshtari, S. (2004), A multi-variety causal model of motivation in second/foreign language learning. PhD thesis. Shiraz University, Iran, (In Persian)
- Ahmedpour, Zahra. (2004). Examining the issues and problems of English language teaching in secondary school, *Rushd Magazine, Language Education*, No. 71. [In Persian]
- Anderson, J. (2011), Is a communicative approach practical for teaching English in china? (Unpublished PhD thesis), University of Shinghi.
- Azmanirah, R., Nurfirdawati, M., Marina, I., and Jamil, A. (2014). Assessment Practices for Competency Based Education and Training in Vocational College, Malaysia. *Procardia - Social and Behavioral Sciences*, 112, 1070 – 1076
- Birjandi, D. (1995), Evaluation of English book in third grade of high school, *English language learning. Roshd Magazine*, 45, page 11(In Persian)
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods* (2nd ed.). London: Allyn and Bacon.
- Formkin Victoria-Rodman Robert- Hyams Nina (2007)-Eighth edition - An introduction to Language – publisher: Michael Rosenberg Glaser /B. (1998) *Doing Grounded theory*.
- Gibb, A. (2013). The Entrepreneurial Concept: 11 Key Questions. In P. Coyle, A. Gibb, G. Haskins (eds) *The Entrepreneurial University: From Concept to Action*. London: NCEE and UUK, pp. 10-17.
- Habibi, Arash and Jalalnia, Rahela. (1401). *Phenomenology*. Tehran: Naron Publications. [In Persian]
- Hesaraki, j (2010), planners look towards language learning authoring textbooks, *English language teaching. Roshd Magazine*, 32, 47, In Persian.
- Jamali, D. (2008). students and their disability in speaking English, *English language teaching Roshd Magazine*, 60, (In Persian).
- Jiang Y. (2022). Evaluation of pedagogical impact of Business English textbooks on teaching critical thinking skills. *Nov 10;8(11): e11419*.

- Kalantari, Reza and Gholami, Javad. (2011). Investigating the causes of inefficiency of teaching and methods in teaching English and comparing public schools and private schools. *Language and Translation Studies*, 6, 81-51. [In Persian]
- Kheirabadi, R. & Alavimoghaddam, S. B. (2019). Opportunities and challenges of teaching English as a foreign language in Iran. *Foreign Language Research Journal*, 9(1), 53-70. [persian].
- Littke, K., Thang, P. (2015). Learning at work in Higher Vocational Education. *Nordic Journal of Vocational Education and Training*, 5•1-17.
- Murali, M. (2012), Teaching English as a second in India –a review, *MJAL*, Vol.3, Pp. 1-12.
- Noushinfar, Vahid. (2001). *Language, Gender, Society*, [Master's Thesis], Mashhad: Ferdowsi University. [In Persian]
- Novoa, A.& Yarive, M. (2010), *Comparative Research in Education: a mode of governance or a hospital Journey? comparative education*, Vol.99, No.10, Pp.39-52.
- Qasempour Moghadam, Hassan and Zandi, Bahman and Bakshesh, Maryam. (۲۰۰۸). A comparative study of the national language teaching curriculum of Iran and America in the elementary school, *Curriculum Studies Quarterly*, 3(8), 1. [In Persian]
- Rideout, E. C. and Gray, D. O. (2013). Does entrepreneurship education really work? A review and methodological critique of the empirical literature on the effects of university-based entrepreneurship education. *Journal of Small Business Management*, 51 (3), 329-351.
- Tamimy, Mohammad & Rashidi, Naser & Koh, Joyce. (2023). The use of cooperative learning in English as foreign language classes: The prevalence, fidelity, and challenges. *Teaching and Teacher Education*. 121. 103915. 10.1016/j.tate.2022.103915.
- Teng, M. F. (2022). Effects of cooperative metacognitive instruction on EFL learners' writing and metacognitive awareness. *Asia Pacific Journal of Education*, 42(2), 179e195. <https://doi.org/10.1080/02188791.2020.1835606>
- Ulicna, D., Luomi Messerer, K., and Auzinger, M. (2016). *Study on higher Vocational Education and Training in the EU*. Brussels: European Commission
- Väljataga, T., & Fiedler, S. H. (2014, August). Bringing a New Culture of Learning into Higher Education. In *International Conference on Web-Based Learning* (pp.229-238). Springer, Cham.
- Yamani, Morteza and Dehghan, Farzaneh. (2005). The relationship between foreign language beliefs, language proficiency level and the use of language learning methods (a case study of English language students in Shiraz). *Al-Zahra University's Scientific Research Quarterly Journal of Human Sciences* (S). 15th year Number 54. [In Persian]